

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою факультету української
та іноземної філології

Протокол № _____ від 16.02.2023 р.

Голова _____ (Шевчук Т.С.)

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

З ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

З ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

за спеціальністю 035 Філологія,
за спеціалізацією 035.043 германські мови та літератури (переклад
включно), перша - німецька
галузі знань 03 Гуманітарні науки
кваліфікація: Бакалавр філології за спеціалізацією "Німецька й
англійська мови та літератури (переклад включно)"

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

 Шавловська Т.С.
(ім'я, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою англійської філології та світової літератури
протокол № _____ від _____

Завідувач кафедри

 Г.О.Олейнікова
(ім'я, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету

 О.Р. Четверікова
(ім'я, ініціали, прізвище)

Розробник програми: Олена Роальдівна Четверікова
кандидат філологічних наук, доцент

Рецензенти програми: Тетяна Олександрівна Вдовенко
кандидат філологічних наук, доцент

Галина Олександрівна Олейнікова
кандидат філологічних наук, доцент

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Метою атестаційного екзамену є визначення рівня підготовки випускника ОС «бакалавр» (2 мова – англійська) як кваліфікованого фахівця-перекладача, з глибокими фундаментальними та професійно орієнтованими знаннями і вміннями, здатного вирішувати професійні завдання в галузі філології та суміжних спеціальностей; перевірка сформованості професійно-перекладацької компетенції; вміння адекватно інтерпретувати зміст мовленнєвої ситуації, заданої в автентичному тексті, творчо підходити до вирішення перекладацьких завдань, застосовувати широкий спектр основних положень перекладознавства та ефективно користуватися його термінологічним інвентарем.

Завданнями атестаційного екзамену є: розкриття змісту академічної підготовки здобувача вищої освіти на основі теоретичних досліджень і практичних наукових результатів, що передбачені освітньо-професійною програмою за спеціальністю 035 Філологія, за спеціалізацією 035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська галузі знань 03 Гуманітарні науки.

2. ЕТАПИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ

2.1. Етапи проведення.

Атестаційний екзамен проводиться в один етап протягом одного дня в присутності екзаменаційної комісії. Час підготовки до відповіді одного студента складає не більше 45 хвилин. При необхідності за рішенням екзаменаційної комісії дозволяється використовувати печатну довідкову літературу.

2.2. Форми проведення.

Атестаційний екзамен проводиться в усній формі за індивідуальними екзаменаційними завданнями.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

3.1. Структура екзаменаційного завдання

Назва екзаменаційного завдання	Компетентності, що перевіряються	Результати навчання, що перевіряються
Блок 1. Завдання для перевірки фахових компетентностей зі спеціальності		
Завдання №1. Перекладацький аналіз тексту	ФК 1. Розуміння структури філологічної науки та її теоретичних основ. ФК 2. Базові уявлення про мову як особливу знакову систему, її природу та функції, про генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний рівні мови. ФК 3. Здатність демонструвати знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється). ФК 4. Здатність аналізувати просторові (горизонтальні)	ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні. ПРН 7. Використовувати іноземну мову для організації ефективної міжкультурної комунікації. ПРН 8. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань. ПРН 9. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань

	<p>та соціальні (вертикальні) різновиди мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.</p> <p>ФК 5. Базові уявлення про загальні властивості літератури як мистецтва слова, про закони побудови художнього твору, особливості письменницької праці, літературні стилі, наукові методи і школи в літературознавстві.</p> <p>ФК 11. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).</p> <p>ФК 12. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p> <p>ФК 13. Розуміння значення всіх підсистем мови для вироблення вмінь аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.</p> <p>ФК 14. Здатність створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.</p> <p>ФК 16. Здатність здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.</p>	<p>професійної діяльності.</p> <p>ПРН 11. Знати систему мови.</p> <p>ПРН 13. Знати норми літературної мови та вміння їх застосовувати у практичній діяльності.</p> <p>ПРН 14. Створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.</p> <p>ПРН 15. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.</p> <p>ПРН 16. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їх специфіку й місце в літературному процесі.</p> <p>ПРН 17. Використовувати мову(и), що вивчається (ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p> <p>ПРН 18. Здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.</p> <p>ПРН 20. Демонструвати знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, фольклористики, перекладознавства, прикладної лінгвістики.</p> <p>ПРН 21. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).</p>
<p>Завдання №2 Письмовий переклад тексту на англійську</p>	<p>ФК 2. Базові уявлення про мову як особливу знакову систему, її природу та</p>	<p>ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя,</p>

<p>мову.</p>	<p>функції, про генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний рівні мови.</p> <p>ФК 8. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p> <p>ФК 10. Професійні знання й уміння з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, фольклористики, перекладознавства, прикладної лінгвістики.</p> <p>ФК 11. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).</p> <p>ФК 12. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p> <p>ФК 13. Розуміння значення всіх підсистем мови для вироблення вмінь аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.</p> <p>ФК 14. Здатність створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.</p> <p>ФК 15. Розуміння комунікативної діяльності як реалізації функцій мови в</p>	<p>зокрема у професійному спілкуванні.</p> <p>ПРН 3. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.</p> <p>ПРН 7. Використовувати іноземну мову для організації ефективної міжкультурної комунікації.</p> <p>ПРН 8. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.</p> <p>ПРН 11. Знати систему мови.</p> <p>ПРН 12. Знати історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються.</p> <p>ПРН 13. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.</p> <p>ПРН 14. Створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.</p> <p>ПРН 17. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p> <p>ПРН 20. Демонструвати знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, фольклористики, перекладознавства, прикладної лінгвістики.</p>
--------------	--	---

	різних суспільних сферах (жанрово-стильова диференціація мови).	
Завдання №3 Усний переклад тексту на українську мову	<p>ФК 1. Розуміння структури філологічної науки та її теоретичних основ.</p> <p>ФК 2. Базові уявлення про мову як особливу знакову систему, її природу та функції, про генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний рівні мови.</p> <p>ФК 3. Здатність демонструвати знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).</p> <p>ФК 4. Здатність аналізувати просторові (горизонтальні) та соціальні (вертикальні) різновиди мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.</p> <p>ФК 8. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p> <p>ФК 10. Професійні знання й уміння з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, фольклористики, перекладознавства, прикладної лінгвістики.</p> <p>ФК 11. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).</p> <p>ФК 12. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для</p>	<p>ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.</p> <p>ПРН 3. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.</p> <p>ПРН 8. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.</p> <p>ПРН 11. Знати систему мови.</p> <p>ПРН 12. Знати історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються.</p> <p>ПРН 13. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.</p> <p>ПРН 14. Створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.</p> <p>ПРН 15. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.</p> <p>ПРН 17. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p> <p>ПРН 20. Демонструвати знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, фольклористики, перекладознавства, прикладної лінгвістики.</p>

	<p>розв'язання професійних завдань.</p> <p>ФК 13. Розуміння значення всіх підсистем мови для вироблення вмінь аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.</p> <p>ФК 14. Здатність створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.</p>	
--	--	--

3.2. Зміст екзаменаційних завдань

Завдання №1.

Орієнтовний перелік текстів для здійснення їх перекладацького аналізу:

1. Games Our Brains Play. Part 1. / Ігри, в які грає наш мозок. Частина 1.
2. Games Our Brains Play. Part 2. / Ігри, в які грає наш мозок. Частина 2.
3. Charles Dickens, excerpt from the novel «GREAT EXPECTATIONS» / Чарльз Діккенс, уривок з роману «Великі очікування».
4. William Somerset Maugham, excerpt from the story «RAIN» / Вільям Сомерсет Моєм, уривок з оповіді «Дощ».
5. Robert Penn Warren, excerpt from the novel «ALL THE KING'S MEN» / Роберт Пенн Уоррен. уривок з роману «Всі люди короля».
6. Jane Austen, excerpt from the novel «PRIDE AND PREJUDICE» / Джейн Остін, уривок з роману «Гордість і упередження».
7. Agatha Christie, excerpt from the novel «THE SECRET ADVERSARY» / Агата Крісті. уривок з роману «Таємний противник».
8. Brexit is only the beginning / Брекзит, - це тільки початок.
9. Britain: victim or beneficiary of top corruption? / Великобританія: жертва або бенефіціар вищої корупції?
10. Conquering Baden-Baden's hearts / Підкорення сердець Баден-Бадена.
11. Drawing by the author / Малюнок автора.
12. Flynn & Meyer beer (Pty) Ltd. / business letter / Пиво Флін та Меєр (Пти) Лтд. / діловий лист.
13. Charles Dickens, excerpt from the novel «GREAT EXPECTATIONS» / Чарльз Діккенс, уривок з роману «Великі очікування».
14. Higher and Higher and Higher / Вище, вище, вище.
15. History in glass. / Історія у склі.
16. Holland is not only tulips / Голландія, це не тільки тюльпани.
17. International Mykuta the Fox / Міжнародний Лис Микита.
18. Messrs J. Billington & Sons / business letter / Г-да Дж. Біллінгтон та Син / діловий лист.
19. Messrs Puigy Perez, S.A. / business letter / Г - да Пуїнжи Перес, С. А./діловий лист.
20. Messrs Wallace Kimber & Co. / business letter / Г-да Уоллес Кімбер та Ко. / діловий лист.
21. The fact that I work as a conductor is a miracle / Те, що я працюю диригентом, є дивом.
22. T. C. Plumpton & Sons Ltd. / business letter / Т. К. Пламpton та Сини Лтд. / діловий лист.

23. Forget the road trip, just log on / Забудьте про мандрівку, просто увійдіть до системи.
24. The triumph of mind / Триумф розуму.
25. Two gold medals for Ukraine / Дві золоті медалі для України.
26. W. M. Thackeray, excerpt from the novel «VANITY FAIR» / В. М. Теккерей, уривок з роману «Ярмарок марнославства».
27. We need to avoid mistakes/ Ми повинні уникати помилок.
28. What attracts Ukrainians to Great Britain? / Що приваблює українців у Великобританії?
29. Where the wind is blowing? / Де дме вітер?
30. A vase wants to have wings / Ваза хоче мати крила.

Завдання №2.

Орієнтовний перелік текстів для письмового перекладу на англійську мову.

1. Як українці знайомляться.
2. Агрохолдинги хочуть «урізати»
3. Лідерство.
4. Мої ідеали.
5. Вишам хочуть дозволити самовільно підвищувати плату за навчання
6. День висаджування дерев.
7. «Духовні скарби Гуцульщини».
8. Економічна система.
9. За останні 5 років 40% офісних працівників змінили роботу.
10. Зеро від Панченка.
11. Запоріжанка Марія Помазан встановила рекорд на чемпіонаті світу серед інвалідів.
12. Комп'ютер та дитина.
13. Кращий собака у світі.
14. Легка мова?
15. Національний парк та заповідники.
16. Нова парадигма, нова Україна, новий світ.
17. Педагогічні ідеї.
18. Постмодернізм.
19. Права громадян.
20. Світ завойовує Арктику.
21. Світ старої віри.
22. Сосновий вікенд.
23. У Києві об'єднують дорослі й дитячі поліклініки.
24. У Львівській галереї мистецтв – виставка сакрального мистецтва.
25. У пошуках щастя.
26. Український художній переклад.
27. Християнська віра.
28. Через відсутність контролю на Сумщині ледь не сталась пожежа в лісовому заказнику.
29. «Є посади в армії, де жінки буквально незамінні».
30. Ісландія.

Завдання №3.

Орієнтовний перелік текстів для усного перекладу на українську мову

1. Brexit: Food chiefs warn on EU tariffs /Брекзит: Відповідальні за харчові продукти попереджають про тарифи ЄС.
2. Brexit: weak pound threatens craft beer revolution, say brewers /Брекзит: слабкий фунт загрожує пивній революції, кажуть пивовари.
3. Britain's housing crisis could be solved – if only the government wanted to /Житлову кризу у Великобританії можна вирішити, якби тільки було бажання уряду.
4. Campaigners call on EU to halve food waste by 2030 /Учасники кампанії закликають ЄС скоротити наполовину харчові відходи до 2030 року.
5. CO2 emissions stay same for third year in row – despite global economy growing /Викиди CO2 залишаються незмінними третій рік поспіль, незважаючи на зростання світової економіки.
6. Discovery enables 'mass produced blood' / Відкриття робить можливим "масове виробництво штучної крові".
7. First images of unique Brazilian coral reef at mouth of Amazon /Перші зображення унікального бразильського коралового рифу в гирлі Амазонки.
8. Moisture, at race, by Stewart Edward White / Волога, розслідування Стюарта Едварда Вайта.
9. Morning, noon and night (1954) / Ранок, день та вечір.
10. Parental roles / Батьківські ролі.
11. Radical admissions / Радикальні дозволи.
12. Scottish festivals / Шотландські фестивалі.
13. Super-rich stop spoiling their kids / Багатії припиняють паплюжити своїх дітей.
14. Test-tube baby born to save ill sister / Народжена з пробірки дитина має врятувати хвору сестру.
15. The British dream / Британська мрія.
16. The evolution of global marketing / Еволюція світового маркетингу.
17. The importance of not being English / Як важко не бути англійцем.
18. The Lotus Eater / Той, хто їв лотоси.
19. The Magic Watch / Магічний годинник.
20. UK failing to keep students on after 16, report shows / Великобританія не може залишити учнів, котрим виповнилося 16, у школі.
21. Who was she? / Ким вона була?
22. William Faulkner. Intruder in the dust / Вільям Фолкнер. Зловмисник у пилу.
23. Your A-level stories / Розповіді тих, хто має Рівень -А.
24. Fruit-shaped sensor 'can improve freshness' / Фруктовий датчик "може поліпшити свіжість".
25. Global warming is increasing rainfall rates / Глобальне потепління збільшує кількість опадів.
26. Governments struggling to retain trust of citizens, global survey finds / Уряди борються за збереження довіри громадян.
27. Highly paid part-time roles on the up as employers embrace job shares / Високооплачувана часткова зайнятість набирає обертів у пропозиціях роботодавців.
28. How one woman beat her mental illness by helping others / Як одна жінка перемогла свою психічну хворобу, допомагаючи іншим.
29. How to stop arguing and actually change someone's mind on social media / Як припинити сперечатися і дійсно змінити розум людини у соціальній мережі.
30. Marriage / Шлюб.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

4.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Оцінювання відповідей студентів здійснюється згідно з вимогами до конкретних завдань екзаменаційного білета. При виставленні оцінки за іспит враховуються змістовність, ґрунтовність відповіді та форма її репрезентації, комунікативна компетенція студентів-випускників, володіння ними основами теорії мови. В структуру білета входять три завдання. Результат екзамену визначається як **середньоарифметичне** усіх оцінок (**середньозважений бал**) студента, які він отримав за кожне з екзаменаційних завдань, та переводиться у 100-бальну шкалу ЄКТС:

100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78
92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

Підсумковий бал за 100-бальною шкалою оцінювання переводиться в підсумкову оцінку за традиційною шкалою:

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно
26-50	незадовільно
1-25	

4.2. Критерії оцінювання екзаменаційних завдань.

- уміння логічно й послідовно висловлювати свої думки, адекватно використовуючи відповідні мовні засоби для передачі релевантної інформації;
- повнота і ґрунтовність викладу з урахуванням його термінологічної коректності;
- грамотне використання інформації з опрацьованих теоретичних джерел в процесі виконання екзаменаційних завдань;
- ефективне вирішення проблеми/завдання практичного характеру на основі застосування перекладацьких прийомів і технологій.

Загальні вимоги щодо якості відповіді на завдання до перекладацького аналізу тексту

Перекладацький аналіз тексту повинен бути представленим у формі логічно структурованої, послідовної та завершеної відповіді. У ньому мають бути зазначені: комунікативно-прагматичні характеристики (основна мета перекладу), пояснені лінгвістичні особливості та їх значення для адекватного перекладу; проаналізовані стильові відмінності та їх передача у перекладі (переклад стилістичних прийомів, скорочень, акронімів, власних імен та назв, числівників, сленгу, жаргону тощо, аргументовано вживання транскрипції, транслітерації, калькування, перекладу шляхом аналогій, описового перекладу; пояснені способи відтворення фразеологічних одиниць); проаналізовані граматичні та лексичні трансформації, які доцільно вжити у перекладі (граматичні перестановки, заміни, узагальнення змісту, диференціація (розділення) змісту, антонімічний переклад, доповнення, опущення, компенсація, “логічний розвиток” тощо); гендерні маркери та методи їх адекватного відтворення засобами мови перекладу; методика заповнення “лакун” з використанням загального контексту повідомлення.

Загальні вимоги щодо якості відповіді на завдання письмового перекладу тексту на англійську мову.

Текст для письмового перекладу є цілісною комунікативною одиницею, яка має структурну зв'язність (когезію) та смислову єдність (когерентність). Письмовий переклад виконується відповідно до прийнятих термінологічних та інших стандартів з урахуванням методів аналізу та синтезу при перекладі.

Письмовий переклад тексту на англійську мову здійснюється у повному обсязі, в ньому не дозволяється робити опущення або довільні скорочення. Він має вигляд правильно оформленого вторинного тексту, адекватного за змістом, структурою та стилем. У перекладі відмічаються дотримані норми орфографії і правила граматики сучасної англійської мови. Цей вид перекладу має передати зміст оригіналу у формі правильної літературної мови. На лексичному рівні особові імена та прізвища мають бути відтворені за допомогою відповідних методів перекладу; дати та літочислення мови оригіналу мають збігатися з літочисленням мови перекладу; скорочення та аббревіатури еквівалентно передають мовою перекладу; у літерних аббревіатурах, що являють собою поєднання букв і цифр, останні мають писатися разом з аббревіатурою, якщо розташовуються перед нею, і через дефіс, якщо стоять за аббревіатурою; у літерних аббревіатурах, що поєднуються з цифрами і цілими словами, всі назви мають бути в оригінальному написанні; географічні назви перекладають відповідно до їх форми за правилами; символічні позначення відтворюються у формі, прийнятій у мові перекладу; слова та словосполучення, які не мають лексичних відповідностей (неологізми, специфічні поняття та реалії, малознайомі імена та назви) перекладають за допомогою транскрипції, транслітерації або калькування; особлива увага приділяється перекладу «хибних друзів перекладача»; при перекладі фразеологічних одиниць виконуються завдання суворого дотримання норм сполучуваності слів у мові перекладу та передачі образності фразеологізму; переклад стилістично маркованих одиниць потребує вживання специфічних перетворень, з метою зберегти або модифікувати вихідну емоційно-естетичну інформацію. Переклад граматичних форм може потребувати вживання граматичних або лексико-граматичних трансформацій на рівні речення, чи його частини. Через значну відмінність синтаксичних структур англійської та української мов, в інтересах точності передачі змісту часто буває необхідним змінити структуру речення, що перекладається, у відповідності до норм англійської мови.

Загальні вимоги щодо якості відповіді на завдання усного перекладу тексту на українську мову

Процес усного перекладу як різновиду мовленнєвої комунікації складається з двох етапів, які йдуть безпосередньо один за одним, - аналізу (сприйняття) та синтезу (говоріння), які відбуваються у швидкій послідовності. При усному перекладі тексту передбачається наявність автоматизму, котрий відзначається в тому, що кожна одиниця перекладу (певна сукупність лексико-граматичних значень, необхідних і достатніх для знаходження еквівалентів в мові перекладу) дуже швидко упізнається та вичленовується на фоні попередніх одиниць, тобто контексту. Якісний усний переклад базується на глибокому розумінні тексту; близькому знайомстві з культурами обох країн; великому словниковому

запасі на українській та англійській мовах; можливості висловлювати свої думки чітко і лаконічно; відмінному володінні методами послідовного перекладу. Переклад має бути повним, адекватним та точним у виконанні; він не повинен містити граматичних помилок, термінологія перекладу повинна відповідати галузевій приналежності вихідного тексту. Необхідно дотримуватися одноманітності термінів, найменувань, умовних позначень та скорочень. Бажаним вважається природний темп мовлення під час здійснення перекладу англійського тексту, тобто час звучання перекладу має приблизно дорівнювати часу звучання оригіналу. Потрібно вміння адекватно перекладати одиниці різного мовного рівня від слова до речення і цілого тексту, володіння жанровими різновидами усного мовлення та знання особливостей їхнього функціонування, уміння виділяти смислові одиниці перекладу та передати модальність висловлення; володіння трансформаційними прийомами перекладу.

Критерії оцінювання екзаменаційних завдань.

Завдання №1. Перекладацький аналіз тексту.

Зміст відповіді:

- знання категорій тексту, основних комунікативно-прагматичних властивостей текстів різних функціональних стилів, релевантних для перекладу;
- повне розуміння змісту тексту оригіналу;
- коректне фонетично, лексично, граматично та стилістично оформлення мовлення;
- викладення у стислій формі комунікативно-прагматичних, стилістичних та лексико-граматичних характеристик початкового тексту відповідно до загальноприйнятої схеми перекладацького аналізу;
- адекватне відтворення тексту оригіналу мовою перекладу на усіх рівнях;
- змістовний та детальний огляд перекладацьких трансформацій у вторинному тексті;
- адекватне володіння українською та англійською мовами у ситуаціях різної складності та у різних форматах.

Форма відповіді:

- логічна побудова відповіді;
- дотримання необхідних міжфразових зв'язків;
- широка варіативність у виборі лексичних, граматичних, стилістичних структур та обґрунтування їх застосування;
- чітке висловлення думки двома мовами, знання адекватної термінології для здійснення перекладацького коментарю.

Оцінка "**відмінно**" передбачає виконання усіх вимог до форми та змісту відповіді; допускається 2-3 незначні помилки фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.

Оцінка "**добре**" передбачає невиконання однієї вимоги до змісту та однієї/двох вимог до форми; допускається 5-6 граматичних або лексичних помилок.

Оцінка "**задовільно**" передбачає невиконання двох/трьох вимог до змісту та однієї вимоги до форми; допускається до 9 мовних помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.

Оцінка "**незадовільно**" передбачає невиконання чотирьох/п'яти вимог до змісту та двох вимог до форми; наявність у відповіді студента 10 та більше граматичних або лексичних помилок

Завдання №2. Письмовий переклад тексту на англійську мову.

Зміст відповіді:

- повне розуміння запропонованого тексту оригіналу;
- повний адекватний переклад незнайомого писемного тексту на англійську мову із збереженням стилістики та індивідуальних авторських особливостей тексту;
- розуміння основних труднощів перекладу (лексичних, граматичних, стилістичних) та їх оперативне подолання на основі набутих професійних знань, умінь і навичок;

- використання широкого набору мовних засобів з урахуванням їх парадигматичних та синтагматичних зв'язків для відтворення зв'язності тексту перекладу;

- логічні відповіді на питання, поставлені екзаменатором стосовно змісту завдання.

Форма відповіді:

- вільне володіння навичками писемного мовлення;

- володіння перекладацькою термінологією, передбаченою навчальною програмою;

- наявність фонового знання для здійснення адекватного перекладу;

- виконання завдання в повному обсязі;

- вміння побудувати змістовну відповідь;

- дотримання вимог письмового перекладу.

Оцінка **"відмінно"** передбачає виконання усіх вимог до форми та змісту відповіді; допускається 2-3 несуттєві помилки, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.

Оцінка **"добре"** передбачає невиконання однієї вимоги до змісту та однієї/двох вимог до форми; допускається 4-6 орфографічних, граматичних або лексичних помилок, які суттєво не змінюють зміст оригінального тексту.

Оцінка **"задовільно"** передбачає невиконання двох/трьох вимог до змісту та однієї вимоги до форми; відмічаються певні відхилення від стилістичних особливостей оригінального тексту, допускається до 7-10 помилок лексичного, граматичного або стилістичного характеру, які докорінно не змінюють загальний зміст оригіналу.

Оцінка **"незадовільно"** передбачає невиконання чотирьох/п'яти вимог до змісту та двох вимог до форми; наявність у відповіді студента 10 та більше граматичних або лексичних помилок. У перекладі відмічається відхилення від стилістики та змісту оригіналу, які докорінно змінюють його загальний зміст.

Завдання №3. Усний переклад тексту українською мовою.

Зміст відповіді:

- студент демонструє адекватний усний послідовний переклад;

- володіє мовною і культурною компетенцією перекладача-філолога;

- володіє спеціальними навичками і вміннями, як-от: запам'ятовує текст, вміє прогнозувати зміст висловлювання, вміє працювати в екстремальних умовах дефіциту часу та швидко знаходити оптимальний варіант перекладу;

- показує повне розуміння запропонованого тексту;

- вміє визначати основні труднощі перекладу (лексичних, граматичних, стилістичних) та швидко їх долати на основі набутих професійних знань, умінь і навичок;

- робить адекватний переклад тексту з дотриманням лексичних, граматичних та стилістичних норм сучасної української мови;

- логічні відповіді на питання, поставлені екзаменатором стосовно змісту завдання.

Форма відповіді:

- дотримання вимог усного перекладу;

- вільне володіння навичками усного мовлення;

- вміння побудувати змістовну логічно побудовану відповідь;

- виконання завдання в повному обсязі;

- коректне фонетичне оформлення мовлення;

- дотримання необхідних міжфразових зв'язків;

- широка варіативність у виборі лексичних, граматичних, стилістичних структур та обґрунтування їх застосування;

- володіння перекладацькою термінологією, передбаченою навчальною програмою.

Оцінка **"відмінно"** передбачає виконання усіх вимог до форми та змісту відповіді; допускається 2-3 несуттєві помилки, фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.

Оцінка "добре" передбачає невиконання однієї вимоги до змісту та однієї/двох вимог до форми; допускається 4-6 орфографічних, граматичних або лексичних помилок, які суттєво не змінюють зміст оригінального тексту.

Оцінка "задовільно" передбачає невиконання двох/трьох вимог до змісту та однієї вимоги до форми; відзначаються певні відхилення від стилістичних особливостей оригінального тексту, допускається до 7-10 помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру, які докорінно не змінюють загальний зміст мовленнєвого повідомлення.

Оцінка "незадовільно" передбачає невиконання чотирьох/п'яти вимог до змісту та двох вимог до форми; наявність у відповіді студента 10 та більше граматичних або лексичних помилок. У перекладі відзначається відхилення від стилістики та змісту оригіналу, які докорінно змінюють загальний зміст мовленнєвого повідомлення (у процентному співвідношенні – перекладає менш ніж 60 % тексту оригіналу) .

5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Технічні та інформаційні прилади, паперові та електронні довідкові джерела.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Білозерська Л. П. Термінологія та переклад. Вінниця: Нова книга, 2010. 232 с.
2. Гудманян А.Г. Вступ до перекладознавства: навчальний посібник для студентів спеціальності «Переклад». Вінниця: Нова книга, 2017. 296 с.
3. Дубенко О.Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. 224 с.
4. Єфімов Л.П. Стилiстика англiйської мови i дискурсивний аналіз. Учбово- методичний посiбник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 240 с.
5. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця, Нова книга, 2002. 564 с.
6. Карабан В. І. Практика перекладу публіцистичних текстів Вінниця: Нова книга, 2017. 368 с.
7. Карабан В.І., МейсДж. Переклад з української мови на англійську мову. Вінниця: Нова книга, 2003. 608 с.
8. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця. "Нова книга", 2003. 448 с.
9. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства. Підручник. Вінниця: Нова книга, 2008. 512с.
10. Лисенко К. В., Нестеренко Н. М. Course in Interpreting and Translation (Усний переклад). [англ.]. Вінниця: Нова книга, 2007. 248 с.
11. Максимов С.Є. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови). Теорія та практика усного двостороннього перекладу для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: навч. посібник. К.: Ленвіт, 2007. 416 с.
12. Максимов С.С., Радченко Т.О. Перекладацький аналіз тексту (англійської та української мови). К., 2001. 105с.
13. Мірам Г.Е., Дайнеко В.В., Тарануха Л.А., Грищенко М.В., Гон О.М. Основи перекладу. Курс лекцій з теорії та практики перекладу для факультетів та інститутів міжнародних відносин. Редактор англ. тексту Н. Брешко. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. 240 с.
14. Науменко Л.П. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську: навчальний посібник. Вінниця : Нова Книга, 2011. 136 с.
15. Черноватий Л.М., Карабан В., Іванко Ю.П. Ліпко І.П. Переклад англо-мовної юридичної

літератури. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Вінниця, Нова книга, 2006. 656 с.

16. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Ребрій О.В. Ліпко І.П., Ярошук І. П. Переклад англomовної громадсько-політичної літератури. Система державного управління США. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Вінниця, Нова книга, 2006. 400 с.
17. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Пешкова І.О., Ярошук І.П. Переклад англomовної економічної літератури. Економіка США. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Вінниця, Нова книга, 2007. 416 с.
18. Черноватий Л.М., Котлярів Д.М. Політичний переклад: перші кроки. Посібник для студентів вищих закладів освіти (філологічні спеціальності та фах “Переклад”). Харків: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2005. 102 с.

Додаткові:

1. Баран Я.А., Зимомря М.І., Білоус О.М., Зимомря І.М. Фразеологія: знакові величини. Вінниця: Нова Книга, 2008. 256 с.
2. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу. Київ:, 2002. 320 с.
3. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу: Навч. посіб. Київ: Юніверс, 2003. 280 с.
4. Кухаренко В.А. Інтерпретація тексту. Навчальний посібник для студентів старших курсів факультетів англійської мови. Вінниця, НОВА КНИГА, 2004. 272с.
5. Науменко Л. П., Гордєєва А. Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську. Вінниця: Нова книга, 2011. 136 с.
6. Ребрій О.В. Основи перекладацького скоропису: навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2006. 152 с.
7. Четверикова О.Р. Peculiarities of translation of scientific and technical texts (Особливості перекладу науково-технічних текстів). Ізмаїл: ІДГУ., 2008. 65 с.
8. Четверикова О.Р. Translation peculiarities and translation analysis of belletristic texts. Ізмаїл: ІДГУ, 2013. 82 с.
9. Yarova Н. TheOne: Translation and Interpreting: Source book for Undergraduate Students: навчальний посібник з усного та письмового перекладу. К. Логос, 2009. 283 с.